

AZ EGYKORI TARTÓTISZT NEM TITKOLJA MÚLTJÁT

Rummel: Szükségszerű lépés volt

Egy hete fedte fel lapunknak állambiztonsági múltját Rummel József (képünkön), aki kampányfőnökként dolgozik Hernádi Gyula hódmezővásárhelyi szocialista polgármesterjelölt mellett. Az egykori III/III-as tiszt szükségszerű lépésnek nevezte, hogy fiatal pedagógusként a titkosszolgálat tagja lett. Erről szerinte nem csupán a szűk baráti köre tudott, hanem Lázár János is.

– Nem csupán a szűk baráti köröm, hanem sokkal többen tudták, hogy dolgoztam a titkosszolgálatnál – mondta Rummel József a Napkelte nek adott interjújában, hozzátéve: ezt nem tartotta titokban.

Állambiztonsági múltjáról szűkszavúan beszélt, akadtak mondatok, amiket nem fejezett be. „Ez egy huszonhat évvel ezelőtti történet. Egy huszonéves fiatal ember, akinek valamilyen olyan munkahely kellett, hogy beindítsa a családját, satöbbi...”, és akkor pedagógusként kez-

dett el dolgozni, de egyszerűen nem tudott előrelépni úgy... ez volt az egyik része. Ez viszonylag szükségszerű lépés volt. Másrészt az ideológiai tartalmat nézve, nem lehet azt mondani, hogy egy huszonéves fiatal embernek szilárd ideológiai nézetei vannak. Tulajdonképpen ezt egy munkahelynek tekintettem.”

Rummel József a III/III-as főcsoportfőnökségnél kezdett. Elmondása szerint néhány hónap után átkerült a kémelhárításhoz, hírszerzéshez. „Végigcsináltam, ismertem ezeket a területeket, sőt a Belügyminisztérium állományában voltam. (...) A furcsa dolog az, hogy maga Lázár János polgármester úr is ismerte több mint nyolc éve ezt a dolgot, amikor odahívtak Hódmezővásárhelyre kampánytanácsadónak. Hajszálpontosan tudták azt, hogy én ezzel foglalkoztam, illetve szervező-menedzseri végzettségem van. És Rapcsák úr Lázár urat küldte hozzám nyolc évvel ezelőtti kampánytanácsokért. Sőt néhány hónappal ezelőtti még a Fidesz megkeresett, hogy vállaljam a kampányuk tanácsadását.”

Rummel József két hónapja irányítja a szocialisták vásárhelyi kampányát. Úgy nyilatkozott, hogy a kilencvenes évek eleje óta segít különféle kampányokat. „Ezt tudták, ismerték a híreket, tudták, hogy nyertes kampányokat tudtam vezetni. Főként országgyűlési képviselői kampányait segítettem. Természetesen nem lehet tudni, hogy kikét.”

Lázár János vásárhelyi polgármester a Rummel-ügy kirobbanásakor meglepődött. Úgy nyilatkozott lapunknak, hogy „nem gondoltam volna, hogy ilyen személlyel találom szembe magam”. A kampányfőnök televíziós nyilatkozatára reagálva Lázár azt mondta, hogy Rummel környékezte meg Rapcsák Andrást, s próbált a kereszténydemokrata vezető közelébe férkőzni, ám Rapcsák ismerte a múltját, így eltávolította a környezetéből. A vásárhelyi polgármester arról is szólt, hogy ő nem találkozott Rumellel, és hogy „Rapcsák András elmondta nekem, mivel foglalkozott korábban Rummel József.”

NEM JÁR HÁTRÁNNYAL, HA VALAKIRŐL KIDERÜL, TARTÓTISZT VAGY SPICLI VOLT

III/III-asoktól a besúgóig

Stasi-irattár Németországban. A volt szocialista államokban szobákat megtöltő dokumentumok szólnak a titkosszolgálatok rendszerváltás előtti tevékenységéről

ILLSTRÁCIÓ: MTI

Tizenhat évvel a rendszerváltás után még mindig indulatokat kavarr, ha valakiről kiderül, hogy a rendszerváltás előtt besúgóként adatokat szolgáltatott családtagjairól, iskola- vagy munkatársairól, vagy netán tagja volt az állambiztonsági szolgálatoknak.

Már összedolgozni készült a szocialista rendszer, de 1989 első felében is összesen 165 ezer név szerepelt a nyilvántartásokban, a megfigyeléssel pedig 8 ezer hálózati személyt foglalkoztattak. Közülük 1041 a titkos munkatárs (tmt) – mint legmegbízhatóbb, mert elvi meggyőződésből végezte munkáját; 6700 a titkos megbízottak (tmb) száma; továbbá 199 ügynököt vagy kényiszerral, zsarolással szerveztek be, vagy anyagi haszon reményében vállalták a munkát. Szegeden a tartótisztek egyidejűleg 80-100 személlyel, besúgóval tartottak kapcsolatot.

Az elmúlt években a politika, a gazdaság, a kultúra, az egyházak számos meghatározó szereplőjéről derült ki, hogy spicli volt. Az Állambiztonsági Szolgálat (BM III. Főcsoportfőnökség) utolsó teljes félévi jelen-

tése 1989. június 30-i keltezéssel készült. Ez a hírszerzés (III/I) kivételével valamennyi csoportfőnökségre, tehát a kémelhárításra (III/II), a belső reakció elhárítására (III/III), és a katonai hírszerzésre (III/IV) egyaránt kiterjedt. A jelentés szerint 1989 közepén az operatív nyilvántartóban 164 ezer 900 név szerepelt. Vagyis ennyi megfigyeltet tartottak nyilván. Ebből mindössze tizenegyen voltak a Magyar Szocialista Munkáspárt (MSZMP) tagjai.

Varga László történész szerint a rendszer „végóráiban”, tehát még 1989 első felében is 2029 főt vettek újonnan nyilvántartásba. Ekkor még 410 személyre folyt bizalmas nyomozás, ebből a III/III-as csoportfőnökség 155 személy, a III/II 162 személy után kutakodott. „Figyelő” (F-)dossziét 1212 „társadalmi rendre veszélyes” egyénről vezettek.

A fentiekből kiderül, a hálózati személyek 95,55 százalékát nem zsarolás útján szervezték be. 1989 első felében 229 új beszerzés történt, közülük 76 (33 százalék) tagja volt az MSZMP-nek.

A szolgálatok 1989. június 30-án 812 találkozási (T-lakás) és 248 konspiratív lakást (K-lakás) tartottak fenn. Az előbbieknél a főbélő tudta, hogy a Belügyminisztérium

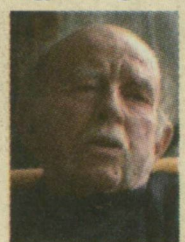
(BM) találkahelyül használja a lakást, az utóbbi titkon a BM kezelésében állt, és a hivatalos állomány tagjai színlag látkák, de szintén itt találkoztak az operatív tisztetek a hálózati személyekkel. Megszűnésekor a szegedi csoportban tizenötven dolgoztak, 4-8 személlyel álltak kapcsolatban.

A politikai hatalom 16 éve nem zárja le a múltat. Az elmúlt években nyilvánosságra hozott, de nem hivatalos ügynöklistákon Csongrád megyéhez valamilyen módon köthető személyek neve is olvasható. Legutóbb Rummel Józsefről derült ki, hogy titkosszolgálati tisztként dolgozott a III/I-es, a III/II-es és a III/III-as főcsoportfőnökségnek, azaz a rendszerváltás előtt tartó- és elemzőtiszt volt. A Csongrád megyei tartótisztek közül egyedül ő szólalt meg. Számos közszereplő neve besúgóként szerepel az interneten (például a www.politicalcapital.hu címen) elérhető ügynöklistákon. Voltak, akik visszautasították, hogy besúgóként szolgáltak az előző rendszert, voltak, akik beismerték, hogy környezetükről adatokat szolgáltattak.

Egyébként Magyarországon annak, hogy valakiről kiderül(t), hogy akár tartótiszt, akár besúgó volt, nincs következménye.

Beismerések és cáfolatok

Számos ismert Csongrád megyei személy neve is olvasható az interneten bárki számára hozzáférhető ügynöklistákon. Az érintettek közül néhányan lapunknak nyilatkozva is feltárták életük fekete foltját, a többség azonban cáfolta, hogy kiszolgált volna az előző rendszert.

KOVÁCS ZOLTÁN TÖRTÉNÉSZ, TANÁR (2004. DECEMBER):

„(...) 1970-ben angol nyelvviszsgára készültem, és ígéretet kaptam egy ismerősümtől – aki 1956-ban kiskatonaként harcolt a Széna téren, majd disszidált –, hogy vendégül lát Angliában. Akkoriban harminc

napot tartózkodhatott az ember a nyugati országokban, de én kértem, hogy engedjenek ki hetven napra. Megkerestek és közölték: el tudják intézni, hogy hetven napot tölthessek Angliában. Ezért viszont cserébe információt kell gyűjtenem, és hazajövetelem után be kell számolnom mindarról, ami velem történt. (...) 1976-ban megszakadt a kapcsolat a III/III-as ügyosztályal. (...) addig is használhatatlan, jelentéktelen ada-

POLNER ZOLTÁN KÖLTŐ, ÚJSÁGÍRÓ (2003. JANUÁR):

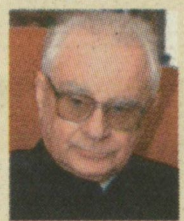
„Semmi kedvem nem volt tovább rejtgetni titkomat, ezért egy drámában foglaltam össze ezt a rejtett múltamat. Az ördög markában címet adtam neki, s igyekeztem a lehető legőszintebben elmondani, miért is vállaltam ezt a szégyenletes szerepet. Egyébként zsarolással tudtak beszervezni 1968-ban, s 1989-ig készítettem jelentéseket szegedi írókról, művészekről. Ha valaki ezeket elolvassa, gyorsan észreveszi, igazán semmitmondó dolgok kerültek papírra, de csak enyhíti a bünt,

ANNUS JÓZSEF ÍRÓ, POLITIKUS (2005. FEBRUÁR), A TISZTÁJ AZ-ÓTA ELHUNYT FŐSZERKESZTŐJE:

„Nekem tiszta a lelkiismeretem, mert nem írtam alá szervezési nyilatkozatot, nem jelentettem, nem működtem együtt a hármast főcsoportfőnökséggel”, de átvilágításakor az ügynökbírák találtak róla egy úgynevezett hatos kartont. „Azt próbálták a nyakamba varrni, hogy besúgó voltam, de ezt nem hagytam. Meg is lett az eredménye, hiszen 1999. április 20-án a Legfelsőbb Bíróság jogerős ítéletében nem csupán az ügynökbírák keresetét, de felülvizsgálati kérelmét is elutasította. (...) Én nyúl-

volтам a körvadászaton, nem pedig hajtó. Engem is megfigyeltek, telefonjaimat lehallgatták.”

GYULAY ENDRE MEGYÉS PÜSPÖK (2006. MÁRCIUS):

„Nem igaz, engem nem szerveztek be! (...) Még 1987-ben, püspökszentelésem előtt, felkeresett valaki a belügytől, a nevére nem emlékszem. Több-ször találkoztunk, kíváncsi volt,

hogy mi a véleményem a békepapokról, mi Mindszenthyről... felszentelésem előtt aláíratott velem egy papírt. Olyasmit írtam alá, hogy Magyarország ellen nem folytatok ellenséges tevékenységet. (...) Egyetlen jelentést sem írtam. (...) Mi van akkor? (Ha mégis van. – A szerk.) Már nagyon várom. Megvizsgáltatom írásszakértővel és ki fog derülni róluk, hogy hamisítványok! (...) De nézzék meg az életutamat, vagy vegyék elő és olvassák el újra azt a levélvélét, amit tavaly Bevallom... címmel írtam. Abból mindenki számára kiderül, hogy milyen megaláztatásokon mentem keresztül, aminek egy ügynököt nem tettek volna ki.”

ÖSSZEÁLLÍTOTTA: OLÁH ZOLTÁN, SZABÓ C. SZILÁRD